

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref

Vår ref
13/4607-

Dato
10.11.2014

Avgjørelse i klagesak - helikoptertransport i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Vi viser til søknad fra Lars Petter Røssvoll 25. juni 2013, vedtak fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre 24. september 2013, klage fra Fylkesmannen i Nordland 9. oktober 2013, nasjonalparkstyrets behandling av klagen 6. desember 2013, søkers kommentar til klagen 20. januar 2014 og Miljødirektoratets tilrådning 12. juni 2014.

Departementet beklager at det på grunn av stor saksmengde har tatt tid å behandle klagen.

Saken gjelder søknad om bruk av helikopter til frakt av utstyr i forbindelse med elgjakt. Departementet mener at det ikke er hjemmel for tiltaket i verneforskriften da motorferdselen ikke er ”nødvendig”. Tiltaket vil også stride mot verneformålet, jf. § 48. Klagen tas til følge.

Sakens bakgrunn

Lars Petter Røssvoll søkte, på vegne av jaktlaget, om tillatelse til bruk av helikopter for å frakte lavvo og annet utstyr til bruk ved elgjakt. Det ble søkt om å lande i Bjellådalen, ved reieneiernes gamle ved hengebrua over Kvitsteinelva. Området ligger i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Rana kommune.

Grunneier Statskog Helgeland fikk oversendt søknaden til uttalelse og uttalte blant annet: ”Vi ser at det kan medføre en uheldig utvikling om det skal etableres praksis med også flyging av utstyr inn i nasjonalparkene i forbindelse med storviltjakt. Det kan være behov for en mer prinsipiell avklaring rundt dette, også for Statskog som er grunneier i mange nasjonalparker.”

Rana kommune avslo søknaden om tillatelse etter motorferdselloven, men tillot landing på en

landingsplass som ligger utenfor nasjonalparken.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ga tillatelse til én landing med helikopter ved reineiernes gamle ved hengebrua over Kvitsteinelva. Tillatelsen ble gitt med hjemmel i verneforskriften punkt 4.3. Vedtaket ble fattet med styreleders dobbeltstemme. Begrunnelsen for vedtaket var at transport av utstyr er akseptert nytteformål på lik linje med uttransport av kjøtt. I tillegg er effektiv jakt viktig for å sikre en god forvaltning av elgstammen.

Tillatelsen ble påklaget av Fylkesmannen i Nordland. Klager viser til at det innenfor verneområder er en annen terskel for hva man kan akseptere av skader og ulemper som følge av motorferdsel enn utenfor verneområder. Tillatelse vil kunne skape uheldig presedens. Det pekes også på at det ikke er godtgjort hvilket utstyr det er snakk om og som gjør motorferdselen nødvendig. Naturopplevelse er en del av verneformålet og en tillatelse vil medføre støy og forstyrrelse som er i strid med dette.

Nasjonalparkstyret behandlet klagen og vedtok å ikke ta den til følge.

Søker uttalte i en kommentar til klagen at bruk av helikopter ikke er unødvendig. Utstyret som skal fraktes inn er, i tillegg til utstyr for å ivareta elgslakt, nødvendig husvær i form av en lavvo og en ovn. Det er ikke fare for presedens, da de ikke er søkt om tilsvarende tillatelser fra andre jaktlag i området og forholdene i Bjøllådalen skiller seg fra forholdene for andre elgvald.

Miljødirektoratet tilrår at klagen tas til følge. Direktoratet mener at transporten ikke er nødvendig og at den er i strid med verneformålet.

Departementets vurdering

Klima- og miljødepartementet mener at saken er tilstrekkelig opplyst og at klagen kan behandles.

Klageinstansen kan prøve alle sider ved saken, jf. forvaltningsloven § 34.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er vernet i henhold til forskrift 8. september 1989 nr. 893 (heretter verneforskriften).

Formålet med nasjonalparken er:

- å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull.
- i tillegg skal nasjonalparken sammen med Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat bidra å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.
- å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området.

Det følger av verneforskriften kapittel IV punkt 4.1 at motorferdsel, herunder landing og lavtflyving med luftfartøy, er forbudt. Etter punkt 4.3 kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ”motorferdsel i andre nødvendige tilfeller”.

Ved tolkningen av hva som er ”andre nødvendige tilfeller”, vil forvaltningsplanen være av vesentlig betydning. Forvaltningsplanen angir at det vil kunne gis tillatelse til frakt av elgslakt ut av området ved hjelp av helikopter. Frakt av utstyr nevnes ikke. Dette er også i samsvar med utkast til ny forvaltningsplan (2014), der det fremgår klart at det ikke gis tillatelse til personbefordring eller frakt av utstyr i forbindelse med jakt. Også tatt i betraktning at det er et overordnet mål for forvaltningen å holde omfanget av motorferdsel i nasjonalparkene på et minimum og at restriksjonene på motorferdsel er strengere i verneområdene enn utenfor, mener departementet at frakt av utstyr til elgslakt, lavvo mv. ikke omfattes av unntaket i verneforskriften punkt 4.3.

Etter naturmangfoldloven § 48 første ledd kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom ”det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig”.

Ett av formålene med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området. Bruk av helikopter medfører bråk og visuelle forstyrrelser og reduserer dermed naturopplevelsen. Det er opplyst at Bjøllådalen er en av hovedferdselsårene inn i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det fremgår også at nasjonalparken allerede er belastet med mye motorferdsel i forbindelse med reindrift, ettersøk av sau og uttransport av felt elg. Departementet viser videre til forvaltningsplanens føringer om motorferdsel. Føringene sikrer likebehandling av saker, samt at det samlede nivået av motorferdsel ikke når et nivå i strid med verneformålet.

Hvis man åpner for helikoptertransport av utstyr i forbindelse med jakt, vil dette medføre en ytterligere belastning og reduksjon av naturopplevelsen. Transport av utstyr til slikt formål er som nevnt ikke omfattet av forvaltningsplanen. En dispensasjon vil kunne skape presedens, da flere jaktlag kan ha ønske om slik transport for å lette utførelsen av jakten. Søker argumenterer med at det bare dreier seg om endring av landingsplass og at det ikke blir mer motorferdsel enn det har vært tidligere år. Departementet tar ikke stilling til om det burde ha vært gitt eller burde gis dispensasjon fra motorferdselloven til slik transport, men bemerker at selv om ikke den totale mengden motorferdsel øker, så vil dispensasjon fra verneforskriften medføre at mengden motorferdsel i nasjonalparken øker. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at tiltaket vil være i strid med verneformålet.

Når vilkårene ikke er oppfylt er det ikke hjemmel for å gi dispensasjon. Departementet foretar dermed ikke noen skjønnsmessig vurdering av om dispensasjon bør gis.

I og med at departementet avslår søknaden på annet grunnlag enn naturmangfold, vurderes ikke prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Departementet avslår med dette søknaden om bruk av helikopter til frakt av utstyr i forbindelse med elgjakt i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Vedtak:

Klagen tas til følge.

Klagen er med dette endelig avgjort. Vedtaket kan ikke påklages.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Sletsjøe
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Lars Petter Røsvoll	Saltfjellveien 470	8615	SKONSENG
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	Moloveien 10	8002	BODØ
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	Moloveien 10	8002	BODØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rana Kommune	Postboks 173	9601	Mo i Rana
Statskog Helgeland	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Øvrige nasjonalpark- og verneområdestyrer			